

KARTA PRZEDMIOTU DLA NABORU 2023/2024
FORMA STUDIÓW: STACJONARNA

INFORMACJE OGÓLNE

1. Nazwa przedmiotu Socjologia kultury

2. Nazwa kierunku Socjologia

3. Poziom kształcenia studia pierwszego stopnia

4. Liczba punktów ECTS 3

5. Liczba godzin w semestrze

semestr	w	ćw	lab/lek	prj/zp	pws	prk
III	30	15				

6. Język wykładowy: polski

7. Wykładowca Hanna Podedworna, dr hab., prof. ucz.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

8. Wymagania wstępne

1. Znajomość podstawowych pojęć socjologicznych.

9. Cele przedmiotu

C1 Przekaz wiedzy i terminologii z zakresu socjologii kultury.

C2 Poznanie cech kultury polskiej i europejskiej, wpływu globalizacji na kultury narodowe i regionalne, powstanie kultury popularnej, opis współczesnych praktyk kulturowych.

C3 Poznanie wyników badań empirycznych na temat uczestnictwa w kulturze Polaków.

10. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Student, który zaliczył przedmiot:

odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się

WIEDZA

EU01 zna i rozumie w zaawansowanym stopniu socjologię kultury;

K_W02

EU02 zna i rozumie w zaawansowanym stopniu terminologię socjologii kultury;

K_W01

UMIEJĘTNOŚCI

EU03 potrafi przeprowadzić obserwację i sporządzić opis instytucji kultury;

K_U01

EU04 potrafi analizować badania nad zjawiskami kultury;

K_U04

EU05 potrafi rozpoznawać najważniejsze trendy, procesy przemian kultury określające kształt współczesnej rzeczywistości;

K_U09

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

EU06 jest świadomy rangi i docenia znaczenie sfery kultury w życiu społecznym;

K_K06

11. Treści programowe

Forma zajęć – wykłady

1. Socjologia kultury: zakres problemowy subdyscypliny i metody badań:

- problematyka badań socjologii kultury

- socjologia kultury a socjologia kulturowa
- etymologia pojęcia kultura i naukowe definiowanie pojęcia
- metody badawcze socjologii kultury.

2. Specyfika socjologicznego podejścia w badaniu kultury

- główne orientacje teoretyczne socjologii kultury
- pojęcie obiektu kulturowego
- socjologia kultury a antropologia kultury.

3. Socjologia kultury wobec zmian rzeczywistości kulturowej: kanon i jego zanikanie

- pojęcie kanonu kulturowego
- dzieła kanoniczne i ich znaczenie w życiu społecznym
- kanon zamknięty i otwarty
- przyczyny zaniku kanonu kulturowego w Polsce
- wzorzec „człowieka kulturalnego” w świadomości Polaków i jego ewolucja.

4. Kultura jako wytwór społeczny. Proces nabywania kultury, akulturacja i socjalizacja

- źródła kultury
- nabywanie kultury przez jednostkę
- etapy socjalizacji
- typy procesów nabywania kultury
- enkulturacja i jej funkcje społeczne.

5. Uczestnictwo w kulturze. Dystrybucja i odbiór kultury

- rozumienie uczestnictwa w kulturze
- koncepcja układów kultury A. Kłoskowskiej
- wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania uczestnictwa w kulturze
- „wąskie” i „szerokie” ujęcie partycypacji kulturalnej
- rozumienie uczestnictwa w kulturze przez Polaków
- obraz Polaka kulturalnego.

6. Typy uczestnictwa w kulturze, praktyki kulturowe i przemysły kultury

- pomiar uczestnictwa w kulturze i wskaźniki partycypacji kulturalnej
- typy uczestników kultury według Tomasza Szlendaka
- ewolucja zachowań kulturowych Polaków
- cechy współczesnych praktyk kulturalnych Polaków
- przemysły kultury i rynki sztuki
- przemysły kreatywne, kreatywna gospodarka.

7. Kultura masowa a kultura popularna

- pojęcie kultury masowej
- kultura popularna jako fenomen nowoczesności
- kategorie analityczne kultury popularnej
- krytyka kultury masowej
- funkcje społeczne środków masowego komunikowania
- uczestnictwo Polaków w kulturze masowej.

8. Zróżnicowanie kultury w społeczeństwach współczesnych

- różnorodność form życia społecznego jako czynnik zróżnicowania kultury
- cechy społeczne a kulturowe: nieostrość różnic i relacje
- czynniki autonomizacji cech społecznych i kulturowych
- nowe formy społeczno-kulturowe: style życia, subkultury, nowoplemiona, sekty, mniejszości etniczne i religijne.

9. Kultura współczesna jako kultura iwentowa. Kultura nadmiaru

- cechy współczesnych praktyk kulturowych Polaków
- aktywne i bierne praktyki kulturowe

- kultura jako zbiór iwentów
- rutynizacja karnawału
- kultura konsumpcyjna i skutki jej rozwoju
- funkcje kultury iwentu
- kultura nadmiaru i jej społeczne konsekwencje.

10. Nowe praktyki kulturowe Polaków

- kulturowe sprzeczności kapitalizmu D. Bella i klasa próżniacza T. Veblena
- przykłady oddziaływania konsumpcjonizmu: Z. Bauman
- tradycyjne i nowe praktyki kulturowe Polaków
- hierarchia form aktywności kulturalnych
- nowe praktyki kulturowe i miejsca ich realizacji
- rozsypany czas wolny i okienkowy odbiór kultury.

11. Dynamika kultury (teoria konwergencji, teoria dyfuzji)

- teorie zmian kultury
- rodzaje konwergencji
- dyfuzja i modernizacja
- zasady dyfuzji kulturowej: Ralf Linton
- czynniki sprzyjające zmianie społeczno-kulturowej.

12. Zmiany społeczno-kulturowe, problemy tożsamości zbiorowej i indywidualnej

- ogólne skutki zmian społeczno-kulturowych
- akulturacja i konflikt kultur
- czynniki oporu wobec zmian
- tradycja i model radykalizacji nowoczesności: Beck i Giddens.

13. Kultury narodowe i ich przemiany

- kultura jako atrybut wspólnoty narodowej
- korelaty kultury narodowej
- tożsamość narodowa
- ojczyzna prywatna i ideologiczna
- globalizacja a kultury narodowe.

14. Rewolucje medialne i wspólnoty kulturowe

- pojęcie „stare” i „nowe media”
- cechy społeczeństwa informacyjnego
- rozwój społeczeństwa informacyjnego
- kultura techno-merytokratyczna i techno-elity.

15. Sztuka i zabawa w kulturze współczesnej

- sztuka jako dziedzina kultury
- problemy socjologii sztuki
- pojęcie systemu artystycznego
- homo ludens i człowiek zabawy Znanieckiego
- zabawa i jej znaczenie społeczne
- zabawa w dobie globalizacji.

Forma zajęć - ćwiczenia

1. Wprowadzenie do problematyki zajęć, informacja o literaturze i warunkach zaliczenia.
2. Wspólnoty wyobrażone i tożsamość narodowa.
3. Instytucje kultury w Polsce i ich zróżnicowanie.
4. Aktywność kulturalna Polaków.
5. Ekonomizacja i prywatyzacja uczestnictwa w kulturze.
6. Kultura konsumpcji i style konsumowania.

7. Gościnność i biesiadowanie jako praktyki kulturowe	
8. Kultura popularna i masowa.	
9. Klasy społeczne, gust i styl, dystynkcje, kapitał kulturowy.	
10. Aktywność Polaków w czasie wolnym.	
11. Nowe media i uczestnictwo w kulturze.	
12. Koncepcja dziedzictwa kulturowego. Kultury regionalne i lokalne.	
13. Tradycje, wynajdowanie tradycji i komercjalizacja dziedzictwa kulturowego.	
14. Mediatyzacja zabawy w kulturze współczesnej.	
15. Omówienie prac zaliczeniowych.	
12. Narzędzia/metody dydaktyczne	
1. wykład w formie prezentacji multimedialnej	
2. dyskusje na temat przeczytanej lektury (ćwiczenia)	
3. wykonanie obserwacji lokalnej instytucji kultury (ćwiczenia)	
4. praca w grupie i dyskusja (ćwiczenia)	
5. konsultacje	
13. Sposoby oceny (częstkowe, końcowe)	
1. obecność i aktywność na zajęciach (ćwiczenia)	
2. oceny za wykonanie 3 zadań domowych (ćwiczenia)	
3. test zaliczeniowy z wykładów	
14. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	liczba godzin
1. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela oraz konsultacje	55
2. Nakład pracy studenta: przygotowanie do ćwiczeń i wykonanie zadań domowych przygotowanie do pisemnego testu zaliczeniowego	14
	6
suma	75
liczba punktów ECTS	3
15. Literatura	
Literatura podstawowa:	
1. M. Golka, Socjologia Kultury, Wyd. Nowe, Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa 2013.	
2. P. Sztompka, O pojęciu kultury raz jeszcze, „Studia Socjologiczne” 1/2019 on-line.	
3. A. Pluszyńska, Publiczne instytucje kultury w Polsce jako projektodawcy kampanii crowdfundingowych, pdf. „Zarządzanie i Finanse”, 3/2018., on-line.	
Literatura uzupełniająca: (ćwiczenia) dostępna on-line	
1. A. Modrzyk, Samoograniczająca się towarzyskość, żywność, alkohol i kawa oraz trzy zasady z ekonomii gościnności, „Kultura i Społeczeństwo”, 1/2021, on-line.	
2. M. Cebula, Mieszkańcy miasta w polu społecznym: wzory uczestnictwa w kulturze, sieci społeczne i struktura klasowa, „Kultura i Społeczeństwo” 3/2019, pdf.	
3. Ł. Kaprańska, „Nasze strony”. Ojczyzna prywatna i ideologiczna na portalach polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii, „Media i Społeczeństwo”, 2017, nr. 7.	
4. P. Tomanek, Mam na imię Dystynkcja. Kapitał kulturowy rodziców a preferencje w wyborze imion, „Studia Socjologiczne” 3/2021, pdf.	
5. M. Cebula, A. Drabina-Różewicz, Aleksandra Perchla-Włosik, Kolejny przypadek dystynkcji? Oglądanie telewizji a przestrzeń społeczna w Polsce, „Studia Socjologiczne” 4/2023, pdf.	
6. A. Kampka, Władza przypadkowa czy wypadkowa? Komunikacyjna siła użytkowników mediów społecznościowych, „Kultura i Społeczeństwo” nr 2/2024.	
7. Muzyczne wybory młodzieży, Warszawa 2021, Narodowe Centrum Kultury, (on-line)	
8. Patriotyzm Polaków, CBOS Raport 105/2018.	
9. Co przyniesie przyszłość- o horoskopach ..., Raport CBOS 103/2018.	
10. Korzystanie z Internetu, Raport CBOS 83/2021	

11. Stan czytelnictwa w 2023 roku, pdf, Biblioteka Narodowa, on-line
12. Marta Więckiewicz-Archacka, Vanishing Traces: Evolution of Autobiographical Practices on the Internet, "Kultura i Społeczeństwo" 2021, nr 4, s. 105-120.
16. Formy oceny – szczegóły
<p>Zajęcia kończą się zaliczeniem z oceną.</p> <p>Zaliczenie ćwiczeń student otrzymuje na podstawie obecności i aktywności na zajęciach oraz ocen otrzymanych z 3 zadań domowych o charakterze praktycznym.</p> <p>Zaliczenie wykładu odbywa się na podstawie oceny z testu egzaminacyjnego .</p> <p>Metody weryfikacji efektów uczenia się:</p> <p>Wiedza: test egzaminacyjny, pisemne zadania domowe,</p> <p>Umiejętności: sporządzenie opisu socjograficznego wybranej instytucji kultury, analiza wydatków na kulturę w budżecie wybranej gminy, praca w grupach,</p> <p>Kompetencje społeczne: dyskusje, prezentowanie opinii na temat przeczytanej literatury</p>
17. Inne przydatne informacje o przedmiocie
1. Bezpośrednich informacji o problematyce zajęć i treściach programowych udziela prowadzący w trakcie zajęć i podczas konsultacji.
2. Zajęcia odbywać się będą w Akademii Białskiej im. Jana Pawła II
3. Zajęcia odbywać się będą zgodnie z aktualnym planem zajęć.
4. Konsultacje odbywać się będą zgodnie z obowiązującym terminarzem.